

**DĀRZKOPĪBAS TEHNIKA AR SPECIALIZĀCIJU AUGĻKOPĪBĀ
PROFESIONĀLĀS KVALIFIKĀCIJAS PRASĪBAS**

1. Specializācijas vai saistītās profesijas nosaukums, kvalifikācijas līmenis	
Dārzkopības tehniķis ar specializāciju augļkopībā.	Trešais profesionālās kvalifikācijas līmenis (3 .PKL) (atbilst ceturtajam Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmenim (4. LKI))
2. Profesijas nosaukums	
Dārzkopības tehniķis ar specializāciju augļkopībā ir specializācija profesijai Dārzkopības tehniķis , 3. PKL, atbilst 4. LKI līmenim. Uz dārzkopības tehniķi ar specializāciju augļkopībā profesiju attiecināmi dārzkopības tehniķa profesijas pienākumi un uzdevumi.	

**3. Darba uzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes un attieksmes,
zināšanas un PROFESIONĀLĀS kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
3.1.	Plānot augļaugu audzēšanas saimniecības darbus.	<p>Plānot laiku un nepieciešamos resursus darbu veikšanai.</p> <p>Organizēt darbus saskaņā ar tehnoloģisko karti.</p> <p>Plānot savu un padoto darbu.</p> <p>Sekot augļu un ogu tirgus tirgus tendencēm.</p> <p>Uzskaitīt un analizēt esošos resursus - cilvēki, tehnika, augsne, ūdens, materiālu krājumi.</p> <p>Novērtēt agroklīmatisko apstākļu piemērotību audzējamiem augļaugiem.</p> <p>Izvēlēties piemērotākās augļaugu sugas un šķirnes.</p> <p>Izvēlēties augļaugu ražošanai nepieciešamos materiālus un aprīkojumu.</p> <p>Prognozēt augļu un ogu ražu.</p> <p>Analizēt ražu ietekmējošos faktorus.</p> <p>Sekot līdzi sugu un šķirņu piedāvājumam.</p> <p>Atlasīt sugas un šķirnes atbilstoši pieprasījumam tirgū un saimniecības apstākļiem.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Augļaugu šķirņu piedāvājums. Šķirņu izvēles kritēriji. Pieprasījums pēc noteiktām augļaugu sugām un šķirnēm.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Augļaugu audzēšanas tehnoloģijas. Darba laika patēriņa plānošanas paņēmieni. Augļaugu audzēšanas tehnoloģiskās kartes saturs. Augļkopībā lietojamie termini un apzīmējumi. Informācijas resursu izmantošana. Tehnikas un iekārtu tehnoloģiskie procesi. Augsnes sastāvs un īpašības. Inventarizācijas veikšanas principi. Augu vides prasības. Agroklīmatisko apstākļu ietekme uz augļaugu stādīšanu, audzēšanu un attīstību. Augļaugu audzēšanai nepieciešamo materiālu īpašības. Aprīkojuma kvalitātes rādītāji. Materiālu un aprīkojumu pieejamība. Ražas veidošanās faktori - šķirne, stādīšanas blīvums, laika apstākļi, augsne, mēslošana, augu aizsardzības līdzekļi (turpmāk AAL), agrotehnika. Šķirnes izvēles kritēriji. Skābuma un bāziskuma (turpmāk pH) un sāļu koncentrācijas līmeņa (turpmāk EC) jēdzieni. pH un EC prasības atsevišķām sugām.</p>	<p>Spēja plānot un organizēt savu un padoto darbu, patstāvīgi analizēt tirgus izpētes datus un sekot jaunākajām tirgus tendencēm, uzskaitīt esošos resursus un ņemot vērā augu vides prasības, agroklīmatisko apstākļu ietekmi uz augļaugu stādīšanu, audzēšanu un attīstību, izvēlēties piemērotākās augļaugu sugas un šķirnes, augļu un ogu ražošanai nepieciešamos materiālus un aprīkojumu, un prognozēt ražas lielumu un kvalitāti.</p>	4. LKI

		Sekot līdzī augļaugu audzēšanas tehnoloģiju attīstībai.			
		Analizēt statistikas datus.			
3.2.	Audzēt augļaugus.	Izvēlēties augļaugu stādīšanas tehnoloģiju.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Augļaugu stādu audzēšanas tehnoloģijas. Stādu audzēšanas mehanizācijas iespējas. Stādu stādīšanas tehnika. Augļaugu stādu kvalitātes novērtēšanas metodoloģija. Laika apstākļu ietekme uz ražas kvalitāti un darba organizāciju. Šķirņu īpatnības. Augļudārzu ierīkošanas pamatprincipi. Kukaiņu apputeksnētāju bioloģija un īpašības. Ražas normēšanas paņēmieni un laiki. <u>Lietošanas līmenī:</u> Augļaugu stādu veidi. Augu attīstības fāzes. Augļaugu ražas gatavības noteikšanas metodes. Ražas izmantošanas veidi. Ražas kvalitātes kritēriji.	Spēja izvēlēties stādu audzēšanas tehnoloģiju un saderīgas šķirnes, stādīt augļaugus, ievērojot to izvietojumu un izvēloties piemērotu apputeksnēšanas metodi, nodrošināt apputeksnēšanu, izmantojot ražas normēšanas paņēmienus un laikus, normēt ražu, noteikt augļu un ogu gatavības pakāpi un novērtēt laika apstākļu piemērotību ražas novākšanai, novērtēt augļaugu ražas kvalitāti, tās atbilstību plānotajam izmantošanas veidam.	4. LKI
		Izaudzēt augļaugu stādus.			
		Izvēlēties audzēšanai piemērotāko un saderīgāko šķirņu stādus.			
		Izvēlēties stādīšanas laiku, dziļumu, attālumu un tehnoloģiju.			
		Aprēķināt stādīšanas blīvumu.			
		Izvēlēties augļaugu stādīšanas tehnoloģiju atbilstoši audzējamam augam un šķirnei.			
		Stādīt augļaugus.			
		Nodrošināt apputeksnēšanu, izvēloties apputeksnēšanas metodi un apputeksnētājus.			
		Normēt ražu.			
		Noteikt augļu un ogu gatavības pakāpi.			
		Noteikt optimālu augļu un ogu ražas novākšanas laiku			
		Novērtēt laika apstākļu piemērotību ražas novākšanai.			
		Novērtēt augļaugu ražas kvalitāti, tās atbilstību plānotajam izmantošanas			

		veidam.			
3.3.	Izstrādāt mēslošanas plānu audzējamiem augļaugiem.	Sastādīt augļaugu mēslošanas plānu. Izvēlēties piemērotāko augu mēslošanas līdzekli un metodi Izvērtēt mēslojuma ietekmi uz ražas lielumu un kvalitāti. Mēslojot augsni un stādījumus.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Augļaugu specifiskās mēslošanas metodes un mēslošanas līdzekļi. Normatīvo aktu prasības augu mēslošanā. <u>Lietošanas līmenī:</u> Mēslošanas plāna sastādīšanas principi. Sugu un šķirņu prasības pēc barības elementiem, barības elementu izneses ar ražu.	Spēja ievērojot sugu un šķirņu prasības pēc barības elementiem, sastādīt augļaugu mēslošanas plānu un mēslojot augsni.	4. LKI
3.4.	Veikt agrotehniskos pasākumus audzējamiem augļaugiem.	Izvēlēties piemērotāko laistīšanas un mēslošanas sistēmu. Noteikt augļaugu kopšanas metodes, atbilstoši audzējamam augam un saimniecības iespējām. Iegādāties nepieciešamos instrumentus, materiālus un aprīkojumu. Veidot vainagu pēc izvēlētas tehnoloģijas. Organizēt augļaugu laistīšanu un mēslošanu. Organizēt apdobju un rindstarpu kopšanu.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Augu bioloģiskās īpatnības, augsnes īpatnības. Mēslošanas līdzekļu, laistīšanas iekārtu piedāvājums un pielietošana. AAL lietošanas iekārtu piedāvājums un pielietošana. Mehānizācijas iespējas augsnes kopšanā un vainaga veidošanā. <u>Lietošanas līmenī:</u> Rindstarpu kopšanas tehnoloģijas. Mulčas materiāli, to īpašības un pielietošanas iespējas. Neķīmisku līdzekļu izmantošana. Augļu koku un krūmu vainagu veidošanas pamatprincipi, metodes un laiki. Augļu dārzu kopšanas tehnikas piedāvājums un pielietošana.	Spēja izvēlēties piemērotāko laistīšanas un mēslošanas sistēmu augļaugu laistīšanai un mēslošanai un ievērojot augļu koku un krūmu vainagu veidošanas principus, metodes un laiku, veidot vainagu.	4. LKI
3.5.	Veikt augu aizsardzības pasākumus audzējamiem augļaugiem.	Izstrādāt augu aizsardzības plānu audzējamiem augļaugiem. Atpazīt kaitīgos organismus. Izvēlēties piemērotāko augu aizsardzības	<u>Izpratnes līmenī:</u> Augu aizsardzības metodes un paņēmieni. Vides aizsardzības prasības AAL lietošanā. Audzējamām sugām raksturīgie	Spēja identificējot augļaugiem raksturīgos kaitīgos organismus, zinot to bioloģiskās īpašības, izvēlēties piemērotāko augu aizsardzības līdzekli un metodi, un sastādīt augļaugu aizsardzības plānu.	4. LKI

		<p>līdzekli un metodi.</p>	<p>kaitīgie organismi, to ierobežošanas metodes un līdzekļi. Herbicīdu izmantošanas iespējas. AAL lietošanas iekārtu piedāvājums un pielietošana. Mehānizācijas iespējas AAL lietošanā.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Augu aizsardzības līdzekļu reģistra prasības. Procentu aprēķini AAL daudzuma noteikšanā. Augļaugiem raksturīgie kaitīgie organismi, to bioloģiskās īpašības.</p>		
3.6.	Novākt augļaugu ražu.	<p>Izvēlēties augļaugu ražas novākšanas metodi un tehniku.</p> <p>Izvēlēties augļaugu ražas novākšanas metodi un tehniku.</p> <p>Izvēlēties augļaugu ražas transportēšanas un glabāšanas taru.</p> <p>Sagatavot taru.</p> <p>Izvēlēties augļaugu ražas novākšanai nepieciešamo darba spēka daudzumu.</p> <p>Izvēlēties augļaugu ražas novākšanai piemērotus laika apstākļus.</p> <p>Izvēlēties piemērotus transporta līdzekļus ražas transportēšanai.</p> <p>Izmantot kravas pārvietošanas un celšanas mehānismus.</p> <p>Nostiprināt kravu.</p> <p>Transportēt augļaugu ražu.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Ražas vākšanas mehānizācijas iespējas. Taras veidi, to piemērotība izmantošanas veidam. Taras dezinfekcijas iespējas un līdzekļi. Darba spēka patēriņa normas. Transportlīdzekļu veidi augļaugu ražas transportēšanai. Fizioloģiskie procesi augļos un ogās pēc ražas novākšanas.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Klimatisko apstākļu ietekme uz ražas novākšanu. Kravas nostiprināšanas paņēmieni.</p>	<p>Spēja, izvērtējot fizioloģiskos procesus augļos un ogās pēc ražas novākšanas, izvēlēties augļaugu ražas novākšanas metodi, tehniku, transporta līdzekļus ražas transportēšanai, transportēšanas un glabāšanas taru, izmantot kravas pārvietošanas un celšanas mehānismus un nostiprināt kravu.</p>	4. LKI

3.7.	Uzglabāt augļaugus.	Iztīrīt, dezinficēt telpas un taru.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Slodzes ergonomikas pamati. Mikroklimata ietekme uz ražas uzglabāšanu. Optimālie gāzes vides režīmi dažādiem produktiem. <u>Izpratnes līmenī:</u> Dezinfekcijas līdzekļu lietošanas nosacījumi. Labas higiēnas prasības ražas uzglabāšanai. Augļaugu produktu mikroklimata un gāzes vides prasības uzglabāšanas laikā. Transportlīdzekļu izvēles kritēriji. Darba mehānizācijas iespējas augļu un ogu noliktavā. Fizioloģiskie procesi augļos un ogās pēc ražas novākšanas. Etilēna ietekme uz augļaugu ražas glabāšanu. Gāzes vides modificēšanas iespējas. Darba drošības prasības modificētas gāzes vides glabātuvēs. Mehānizācijas iespējas augļu un ogu šķirošanā. Fasējuma un iesaiņojuma materiālu īpašības, iepakojuma veidi. Normatīvo aktu prasības marķēšanai. Marķējuma veidi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Produktu temperatūras un higiēnas prasības. Augļaugu ražas iepakojuma veidi, pārvadāšanai. Augļaugu ražas šķirošanas kritēriji. Tirdzniecības prasības augļaugu ražas fasēšanai.	Spēja sagatavot glabātavu augļaugu ražas uzglabāšanai, to iztīrīt un dezinficēt, pārbaudīt klimata un modificētās gāzes vides nodrošinājuma iekārtu darbību, ievērojot uzglabāšanas prasības, izvietot augļaugu ražu, atbilstoši produkcijas veidam un, ņemot vērā fizioloģiskos procesus augļos un ogās pēc ražas novākšanas un ievērojot mikroklimata ietekmi uz ražas uzglabāšanu, iestatīt un kontrolēt uzglabāšanas režīmus, kā arī šķirot, safasēt un marķēt augļus un ogas atbilstoši normatīvo aktu prasībām, organizēt produkcijas iekraušanu atbilstoši produkta veidam un iepakojumam.	4. LKI
		Pārbaudīt klimata un modificētās gāzes vides nodrošinājuma iekārtu darbību.			
		Sakārtot darba vidi maksimālas darba efektivitātes sasniegšanai.			
		Noteikt ražas uzglabāšanas tehnoloģiju, atbilstoši audzējamiem augļiem un ogām, kā arī saimniecības iespējām.			
		Izvietot augļaugu ražu, atbilstoši produkcijas veidam un uzglabāšanas prasībām.			
		Iestatīt uzglabāšanas režīmus.			
		Noregulēt modificētās gāzes vides un mikroklimata iekārtu.			
		Kontrolēt režīma ievērošanu glabātavā.			
		Šķirot augļus un ogas atbilstoši kritērijiem.			
		Safasēt augļus un ogas atbilstoši izmantošanas veidam.			
		Marķēt augļus un ogas atbilstoši normatīvo aktu prasībām.			
Organizēt produkcijas iekraušanu atbilstoši produkta veidam un iepakojumam.					
Organizēt produkcijas transportēšanu, ievērojot temperatūras un higiēnas prasības.					
3.8.	Uzturēt kārtībā	Sastādīt tehnoloģisko karti audzējamiem	<u>Izpratnes līmenī:</u>	Spēja ievērojot augļaugu attīstības	4. LKI

	nepieciešamo dokumentāciju.	augļaugiem.	Augļkopības instrumentu, tehnikas un aprīkojuma pielietošanas kārtība.	stadijas, darbu secību, laika un resursu patēriņa normas, izstrādāt tehnoloģisko karti audzējamiem augļaugiem un, sekojot līdzi lauksaimniecības un dārzkopības normatīvo aktu prasībām, aizpildīt nozarei specifisko dokumentāciju.	
		Sekot līdzi normatīvo aktu izmaiņām lauksaimniecībā.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Tehnoloģiskās kartes sastādīšanas principi un prasības.		
		Aizpildīt nozarei specifisko dokumentāciju.	Augļaugu attīstības stadijas, darbu secība, laika un resursu patēriņa normas. Lauksaimniecības un dārzkopības normatīvo aktu prasības. Dokumentu noformēšanas tehniskās prasības. Preču pirkšanas un pārdošanas dokumentu aizpildīšanas prasības. Datora un datorprogrammu lietošana, informācijas apstrādes un analīzes principi.		

Vispārīga informācija	
Profesionālās kvalifikācijas prasību iesniedzējs	<p>Biedrība "Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padome".</p> <p>Profesijas standarta izstrādes darba grupa:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Marija Gailīte – eksperte, Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības atbalsta centrs, konsultants dārzeņu audzēšana, Biedrības Latvijas Dārznieks. Eksperts dārzenkopībā, dārzkopībā; – Gunta Krastiņa – eksperte, Bulduru Dārzkopības vidusskolas lektore, izglītības programmas “Dārzkopība” vadītāja – eksperts augļkopībā; – Iveta Ozola - eksperte, Bulduru Dārzkopības vidusskola – daiļdārzniecība vadītāja, VID Dārzs - valdes locekle, eksperts puķkopībā un stādu audzēšanā; – Ilva Ozola - eksperte, Nacionālais botāniskais dārzs- nodaļas vadītāja, eksperts puķkopībā; – Zane Zeltiņa - eksperte, SIA Stādaudzētava “Baižas” valdes locekle, eksperts puķkopībā un stādu audzēšanā; – Andrejs Vītolīņš – moderators, SIA "Stādu audzētava "Dimzas""; – Vija Daukšte – moderatora asistente, Preiļu 2.vidusskola, skolotāja. <p>Metodiskais atbalsts:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Bruno Braunšteins – Valsts izglītības satura centrs, projekts "Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai", vecākais eksperts satura izstrādes jautājumos.
Profesionālās kvalifikācijas prasību ekspertu darba grupa	<p>Ekspertu darba grupa:</p> <p>Ilze Slokenberga – Zemkopības ministrijas Stratēģijas analīzes nodaļas vadītāja;</p> <p>Indra Cimermane – Lauksaimniecības organizāciju sadarbības padomes izpilddirektore;</p> <p>Vēsma Šumska – Malnavas Koledžas lektore;</p> <p>Andrejs Vītolīņš – Pārtikas rūpniecības un lauksaimniecības nozaru ekspertu padomes priekšsēdētājs;</p> <p>Rita Jaurēna – Valsts izglītības satura centra Profesionālās izglītības departamenta Profesionālās izglītības satura nodrošinājuma nodaļas vecākā referente.</p>
Profesionālās kvalifikācijas prasību NEP atzinums	13.08.2018.
Profesionālās kvalifikācijas prasību saskaņošana PINTSA	15.08.2018.
Profesionālās kvalifikācijas prasību iepriekš saskaņotās redakcijas	Nav.